

โดย บรรณิฉัตร สิงคะนติ
รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชากฎหมายมหาชน
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
หนังสือพิมพ์พิมพ์วันรายวัน วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๑
ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๑๐๙๕๙ คอลัมน์กระเสาะกระลา

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ฤาเป็นเพียงสภาแห่งอาชีพ*

ก็ไม่นานนักวาระของสมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติก็จะหมดวาระลงประมาณกลาง ๆ ปี กระบวนการสรรหาสมาชิกสภาที่ปรึกษาชุดใหม่ก็จะเริ่มขึ้นเพื่อเป็นการทบทวนแนวคิดและบทบาทของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติก่อนที่กระบวนการ

สรรหาจะเริ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้สังคมได้ตระหนักในบทบาทของสภาที่ปรึกษาที่แท้จริงและร่วมกันในการสรรหาให้ได้บุคคลผู้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมในการทำหน้าที่ของสมาชิกสภาที่ปรึกษา ต่อไปจึงขอกล่าวถึงที่มาของสภาที่ปรึกษา ดังนี้

* นางสาวจุฬารัตน์ ยะปะนัน นิติกร กลุ่มงานพัฒนากฎหมาย สำนักกฎหมาย รวบรวม.

สภาที่ปรึกษาเกิดขึ้นมาจากรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๔๐ โดยมีความมุ่งหมายที่จะให้สภาที่ปรึกษามีหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อรัฐมนตรีในปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคมซึ่งมีจุดยึดโยงมาจากแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ สภาที่ปรึกษา จึงทำหน้าที่เสมือนเป็นสภาที่คอยถ่วงรั้ง ถ่วงดุล หรือเตือนสติในการดำเนินนโยบายต่างๆ ของรัฐบาล โดยมีได้มีอำนาจยับยั้งใด ๆ

อำนาจที่แท้จริงของสภาที่ปรึกษา จึงอยู่ที่ "พลังแห่งเหตุผล" หรือ "พลังแห่งประโยชน์สาธารณะ" ที่จะสามารถสะกดให้รัฐบาลเห็นคล้อยได้หรือไม่เพียงใด นับตั้งแต่มีสมาชิกสภาที่ปรึกษาชุดปัจจุบันถือว่าเป็นชุดที่ ๒ ความโน้มเอียงของสภาที่ปรึกษามีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปสู่สภาแห่งชาติมากขึ้น ซึ่งหมายความว่าแนวโน้มที่จะเป็นสภาที่ต่อรองผลประโยชน์ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ยึดโยงมาจากอาชีพแต่ละอาชีพ

เป็นสภาแห่งเกียรติยศของบุคคลบางกลุ่ม หรืออาจเป็นสภาที่เป็นบันไดชีวิตสำหรับบางคน สิ่งเหล่านี้ล้วนมิใช่ความมุ่งหมายของการมีสภาที่ปรึกษา

หลักการของสภาที่ปรึกษา ปรากฏชัดอยู่ในมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๓ ว่า "สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นองค์กรสะท้อนปัญหาเศรษฐกิจและสังคม โดยมีใช้เป็นองค์กรเพื่อต่อรองผลประโยชน์ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล..." ดังนั้น การที่สภาที่ปรึกษา จะสามารถสะท้อนปัญหาเศรษฐกิจและสังคม จนได้รับการยอมรับจากสังคม และสังคมอาจกดดันให้รัฐบาลต้องเห็นตามสภาที่ปรึกษาได้นั้น แสดงว่าคำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา จะต้องมีความ มุ่งปัญหาอย่างแจ่มชัด รอบด้าน เข้าใจสภาพของสังคมโลกาภิวัตน์ และประการสำคัญจะต้องตอบสนองต่อผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนโดยรวม

การที่สภาที่ปรึกษา จะมีผลผลิตดังกล่าวออกมาเพื่อตอบสนองต่อผลประโยชน์ของประเทศชาติโดยรวมดังกล่าวได้นั้น บรรดาสมาชิกสภาที่ปรึกษา ทั้งหลายจะต้องมองข้ามผลประโยชน์ของกลุ่มอาชีพของตน อาศัยผู้มีประสบการณ์สาขาอาชีพต่าง ๆ อาศัยผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆ จนหลอมรวมกันเป็นพลังแห่งสติปัญญาเพื่อเป็น

ทางเลือกในการดำเนินนโยบายในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของสังคม กล่าวเฉพาะสถานการณ์ปัจจุบันที่หลักประชาธิปไตยซึ่งอาศัยพรรคการเมืองที่ได้เสียงข้างมากเป็นกลไกในการดำเนินนโยบายของรัฐก็มีข้อจำกัดค่อนข้างมาก เพราะหลักเสียงข้างมากเองก็กีดกั้นตนเองนำไปสู่การขยายอำนาจให้ตนเองและพวกพ้อง นำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชัน โดยเฉพาะประเทศที่ประชาธิปไตยยังไม่เข้มแข็ง

นอกจากนี้ สถานการณ์ของสังคมโลกาภิวัตน์ ความพยายามในการสร้างกติกาเดียวของสังคมโลก การเกิดขึ้นของกลุ่มเศรษฐกิจต่างๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินนโยบายของประเทศทั้งสิ้น ดังนั้น ในสถานการณ์ที่ภาคการเมืองก็มีข้อจำกัดบางประการ ภาคสังคมโลกก็เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ความจำเป็นของสภาที่ปรึกษา ยิ่งมีความจำเป็นมากขึ้นที่จะทำหน้าที่เป็นสภาแห่งปัญญาของสังคมที่ปราศจากผลประโยชน์ได้เสียในทางการเมือง การที่สภาที่ปรึกษา จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าว สภาที่ปรึกษา จะต้องเป็นเสมือนสภาประชาชน กล่าวคือเป็นสภาของประชาชนที่มาจากเครือข่ายของภาคประชาสังคมที่หลากหลายที่มองข้ามพ้นผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะด้าน หากแต่เป็นสภาที่สะท้อนผลประโยชน์ของสังคมโดยรวม หรือมุ่งที่จะเสนอแนะนโยบายทางเลือกต่อสังคม หรือเสนอ

ทางเลือกทิศทางของประเทศ หรือยุทธศาสตร์ของประเทศ หากสภาที่ปรึกษา ไม่พยายามพัฒนาไปสู่เป้าหมายดังกล่าว แนวโน้มข้างหน้าเป็นไปได้ว่าสภาที่ปรึกษา อาจกลายเป็นเพียง "สภาสหอาชีพ" หากเป็นเช่นนั้นคงมีคำถามถึงความชอบธรรมในการดำรงอยู่ของสภาที่ปรึกษา เอง **๖**